

Neurčitost a neúplnost / Neúplnost a neurčitost

To, co chápeme jako aktuálnost (bez ohledu na vymezení jejích „hranic“), je vždy v jednom smyslu „úplné“, zatímco v jiném smyslu vždy „neúplné“. Takzvaně „úplné“ je v tom smyslu, že je jakoby úhrnem toho, co je v rámci této aktuálnosti „při tom“, co je „aktuálně přítomné“. To je ovšem pojetí, s nímž toho moc nepodnikneme a z jakého vlastně nic (téměř nic) nevyplývá. Na druhé straně je každá aktuálnost „neúplná“ v tom smyslu, že je v ní obrovské množství nějakých stavů událostí, které v minulosti už zčásti proběhly, ale v budoucnosti se ještě nějaký čas budou odehrávat. A nejde přitom vůbec jen o jednotlivé události, ale také o jejich vzájemné vztahy, a to nejen okamžité (přímé), ale také o jejich předchozí vztahy a o vztahy, k nimž ještě nedošlo; a zase nejen o jejich vlastní vztahy, ale také o vztahy mezi některými již minulými událostmi (a tedy jejich již minulými, ale kdysi aktuálními vztahy), jež se později podílely v nějakých svých podobách či složkách ve větší nebo menší míře jako materiál na pozdějších událostech (a na celém událostním dění, pravém i nepravém), které posléze dospělo k té aktuální situaci, o které hovoříme. Tato neúplnost kterékoli „aktuální situace“ nezáleží na žádném pozorovateli, je sama o sobě skutečná (dříve bychom řekli „objektivní“, ale tohoto slova už v tomto smyslu nehodláme používat), a představuje vlastně jeden ze základních aspektů každé „skutečnosti“. Naproti tomu tam, kde je na místě použití slova „neurčitost“, nejde o samo skutečnost, nýbrž o nás a o naši znalost či neznalost, a tom, co víme a co nevíme; a protože vždycky je toho dost, co o něčem nevíme, lze o neurčitosti našeho vědění mluvit zajisté také tam, kde ve skutečnosti („objektivně“) vůbec o nějakou neúplnost nemusí jít a kde se můžeme soustředit výhradně na to, co je (pro nás a pro naši potřebu, m pro jáš přístup) dostatečně úplné.

(Písek, 061012-2.)